

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність Н1 Агрономія

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №2
від “23” вересня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Відтворення родючості ґрунтів
Викладач	Турак Олег Юрійович
Контактний телефон	(0342)59-61-72
E-mail викладача	oleg.turak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	3/6
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно або дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Анотація до навчальної дисципліни

<p>Дисципліна «Відтворення родючості ґрунтів» є вибірковою дисципліною для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 201 «Агрономія».</p> <p>Збереження і раціональне використання ґрунтового покриву, є важливим завданням, адже Україна є потужним виробником с.-г. продукції. Ґрунти будучи складною, відкритою і полідинамічною системою, мають різну стійкість проти техногенного і антропогенного впливу. Тому оволодіння сучасними технологіями розширеного відтворення родючості ґрунтів є важливою складовою формування професійних навичок здобувачів ВО. При вивченні дисципліни значна увага приділяється встановленню взаємозв'язків між різними елементами екосистеми ґрунту що формують агроекологічну стабільність. Визначення основних принципів раціонального використання ґрунтового покриву та заходів направлених на збереження та відтворення родючості ґрунту.</p> <p>Мета курсу: ознайомити здобувачів з теоретичними і практичними питаннями, пов'язаними з відтворенням родючості ґрунтів, сформувати уміння діагностувати причини та наслідки деградації ґрунтового покриву та підбирати комплекси технологій відтворення родючості залежно від деградації чи особливостей генезису ґрунту.</p>
4. Програмні компетентності та результати навчання
Інтегральна компетентність
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.
ЗК10. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
СК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки.
СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.
Програмні результати навчання
ПРН6. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.
ПРН9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.
ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.
ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.
ПРН13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.
ПРН15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

5. Організація навчальної дисципліни			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість		
Лекції	16		
Практичні заняття	14		
Самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Норматив на/вибіркова
6	Агрономія	3	Вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Загальне поняття про родючість ґрунтів та шляхи її відтворення.	2	-	5

Агроекологічний стан земель, ризики виникнення деградаційних процесів.	2	2	5
Відтворення родючості еродованих ґрунтів.	2	2	10
Відтворення родючості зональних ґрунтів.	2	2	10
Відтворення родючості меліорованих ґрунтів.	2	2	10
Відтворення родючості кислих та засолених ґрунтів.	2	2	10
Відтворення родючості забруднених ґрунтів.	2	2	5
Інноваційні підходи до відновлення ґрунтів Деградовані ґрунти Івано-Франківської області, Система заходів по відновленню їх родючості.	2	2	5
ЗАГ.:	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів ЗО отримує під час проведення практичних занять; 50 балів здобувач освіти отримує за складання заліку.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкові письмові роботи виконуються у формі контрольної роботи. Контрольні роботи складаються з 5 завдань кожне з завдань оцінюється максимально 10 балами.
Практичні заняття	При оцінюванні практичних занять враховується: рівень теоретичної підготовки та виконання завдань для СРС, розуміння мети та завдання роботи, самостійність та акуратність виконання і оформлення роботи, якість отриманих результатів, заповнення таблиць, виконання малюнків тощо, логічність та грамотність зроблених висновків.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав ЗО. Здобувач освіти допускається до заліку за умови виконання усіх запланованих видів робіт та отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика дисципліни передбачає дотримання правил поведінки ЗО і викладачів, передбачених Кодексом честі Карпатського національного університету імені Василя
--------------------------	--

	Стефаника.
Відвідування занять	ЗО зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку. ЗО зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.

8.Рекомендована література

1. Волощук М. Д., Петренко Н. І., Яценко С. В. Ерозія ґрунтів України: еволюція теорії та практики : монографія / За заг. ред. В. А. Вергунова та передмовою Я. М. Гадзала. К.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 325 с.
2. Томашівський З. М., Завірюха П. Д. Адаптивні системи землеробства.
3. Шичула М. К., Антоненко С. С. Ґрунтозахисна біологічна система землеробства в Україні. К.: Оранта, 2000. 390 с.
4. Булигін С. Ю. Формування екологічно сталих агроландшафтів. К.: Урожай, 2005. 300 с.
5. Гаськевич В. Г. Теоретичні основи і прикладні аспекти деградації ґрунтів Малого Полісся: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора геогр. наук: спец. 11.00.05 "Біогеографія та географія ґрунтів". Львів, 2010. 38 с.
6. Відтворення родючості ґрунтів у ґрунтозахисному землеробстві; за ред. М. К. Шичули. К. : Оранта, 1998. 679с.
7. Медведєв В. В., Лісовий М. В. (відповідальні редактори) Стан родючості ґрунтів України та прогноз його змін за умов сучасного землеробства. Харків: Штрих, 2002, 98с.
8. Надточій П.П., Мислива Т.М., Морозов В.В. та ін. Охорона та раціональне використання природних ресурсів та рекультивація земель. Навчальний посібник. Житомир: Вид-во ДАУ. 2007. 420 с.
9. Охорона ґрунтів / М. К. Шичула [та ін.]. К.: Знання, 2001. 398 с.
8. Патика В. П., Тараріко О. Г. Агроекологічний моніторинг та паспортизація сільськогосподарських земель. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 296 с.
10. Татарико Ю. О., Іваненко О. О., Бердніков О. М. та ін. Сучасні технології відтворення родючості ґрунтів та підвищення продуктивності агроecosystem. К.: Аграрна наука, 2004. 126 с.
11. Шичула М. К. Охорона ґрунтів / М. К. Шичула, О. Ф. Гнатенко, Л. Р. Петренко, М. В. Капштик. К.: Знання, 2004. 398 с.
12. Охорона ґрунтів і відтворення їх родючості : навч. посіб. /. [Забалуєв В. О., Балаєв А. Д., Тонха О. Л. та ін.]. К., 2013. 320 с.